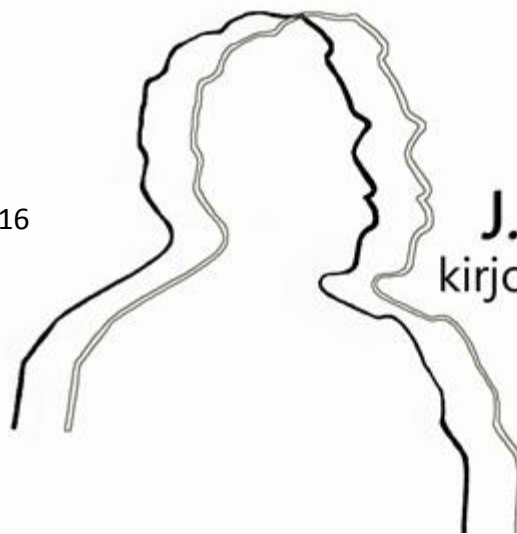

J.H. Erkon kirjoituskilpailu (lyhytproosa) 2016

J.H.Erkon
kirjoituskilpailu
vuodesta 1957

Juryn luonnehdinnat

Vuonna 1957 perustetussa valtakunnallisessa kirjoituskilpailussa vuorottelevat vuosittain runous ja lyhytproosa. Tänä vuonna lajina oli lyhytproosa. Kilpailuun saattoivat osallistua alle 30-vuotiaat kirjoittajat, jotka eivät vielä ole julkaisseet omaa esikoisteostaan. Tekstejä tuli 177 kirjoittajalta, yhteensä 4 500 - 5 000 novellia tai muuta lyhytmuotoista proosatekstiä, jokaisesta Suomen kolkasta, varsinkin yliopistokaupunkien ja korkeakoulujen ympäriltä. Kilpailun raati, johon kuuluivat kirjailija **Anne Leinonen**, kirjailija **Erkka Mykkänen** ja kriitikko, fil.lis. **Pirkko Heikkinen**, laati kisasta yleisarvion sekä jokaisen palkitun ja kunniamainitun tekstistä erillisarvion.

Yleistä kilpailusta

J.H. Erkon kilpailussa oli tänä vuonna mukana paljon tarinoita, joissa eläydyttiin ikäihmisen rooliin ja asemaan yhteiskunnassa. Kuvaukset nuoruudesta, parisuhteista ja yksinäisyydestä olivat myös suosittuja. Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus eivät teemoina nousseet esille niiden ajankohtaisuudesta huolimatta, vaan painopiste oli henkilökohtaisissa kokemuksissa, kodissa, hyvin pienissä arkisissakin asioissa. Tyyllilajeina fantasia, satu ja historialliset kertomukset kiinnostivat monia kirjoittajia.

Kilpailulähetysten perusteelle kirjoittaminen harrastuksena voi hyvin, mutta perinteistä julkaisukynnystä läheneviä tekstejä nähtiin lähinnä palkittujen teksteissä. Kärki oli tällä kertaa kapea, mutta erottui selkeästi joukosta. Raati olisi mielellään nähnyt pidemmälle hiottuja yksittäisiä tarinoita, joista huokuisi käsityöläismäinen vaivannäkö. Toisaalta mietityt, laajemmat kokonaisuudet jäivät myös puuttumaan. Esiin nousi myös kysymys, osallistuvatko etevimmät nuoret kirjoittajat enää kirjoituskilpailuihin, vai etenevätkö he kohti kustantamojulkaisua kirjoittajakoulutusten ja kustantamoiden omien kilpailujen kautta. Voittajistossa ei tänä vuonna kuitenkaan ollut pitkien kirjoittajakoulutusten konkareita.

Raati etsi tekstejä, jotka houkuttelevat lukemaan. Tarinoita, joissa rivien väleissä näkyisi yhtä paljon kuin riveilläkin, mieluusti enemmän. Kirjoittajalta kaivattiin kykyä yllättää, nähdä toisin. Tätä kaikkea löytyi palkituista ja kunniamainituista teksteistä, jotka vaihtelevat keskenään tyyllillisesti realistisesta proosakerronnasta runoutta lähenevään päiväkirjakerrontaan.

paukkula
suomen NUORISO-OPISTO
MIKKELIN KAUPUNKI

JANE JA AATOS
ERKON SÄATIÖ

**NUOREN
VOIMAN
LIITTO**

NUORI KULTTUURI

UNG KULTUR

I PALKINTO: Jukka Ahola (1986), Oulu

2 500 euroa

Elias tuijottaa keskiviivaa niin kauan, että maailma liikkuu ja hän pysyy paikallaan.

Nimetön kertomus on tiiviisiin episodeihin jaettu laaja ja eheä novelli. Tarina on tutuntuntuinen: poissa ollut isä hakee poikansa koulusta yllättäen matkalle, jonka traaginen syy selviää pikkuhiljaa. Isä yrittää omalla kömpelöllä tavallaan luoda yhteyden aikuisuuden kynnyksellä olevaan poikaansa, jota isän yritykset lähinnä hämmentävät. Tarinan kieli on loppuun asti hiottua ja tarkkaa: sanat, lauseet ja kappaleet on veistetty nappaamaan lukija mukaan ilman, että hänen täytyy yhtään yrittää. Tiivis kerronta on täynnä aukkoja, mutta ne on miellyttävä täyttää, sillä tarinan maailma on maalattu täyteläiseksi pienin, taitavin viivoin.

II PALKINTO: Essi Pulkkinen (1991), Oulu

1 700 euroa

Jani (hoorapoeg) on pillerinyörittäjien sukuun kuuluva mieslaji. Sitä tavataan ympäri maapallon aina pohjoisessa Suomessa saakka. Janin sukupuolielimen pituus on 15 - 21 cm. Lajin tuntomerkkeihin kuuluvat paksu penis ja lompakko. Pillerinyörittäjät tarjoavat niitä kumppaneilleen lemmenlahjoina.

"Parisuhteen vaiheet - Paarisuhte etapidad" on mustan huumorin sävyttämä lyhytproosakokoelma, jonka keskiössä on rakastaminen, seksuaalisuus ja elämän kohtalokkaat sattumukset. Lyhyet, jopa muutaman virkkeen mittaiset episodit rakentavat tarinaa valtionrajat ylittävästä rakkaudesta. Kieli on nasevaa ja tarkoituksenmukaista. Kirjoittaja tyyllittelee episodeja dialogilla, modernilla chattikeskustelulla, asiatekstillä ja kohtauksissa, mutta rakentaa samalla tiiviisti yhteen nivoutuvaa tarinaa. Tarinaan rakentuu vähäeleisesti rivien väliin historia ja tragedia, jonka olemassa olosta tarinan henkilöt saavat vihiä vain vähin erin.

paukkula
suomen NUORISO-OPISTO
MIKKELIN KAUPUNKI

J&AE

JANE JA AATOS
ERKONIN SÄATIÖ

Nuorisoseurat

NUOREN
VOIMAN
LIITTO

NUORI KULTTUURI

UNG KULTUR

III PALKINTO: Tuuli Hostikka (1988), Helsinki

1 000 euroa

Tuskaisena yritän löytää omaa tilaani, omaa taajuutta, mutta häilyn ja särisen. Kiinnitän katseeni mainosnäyttöön, joka särähdellen pyörittää päivän uutisotsikoita. Katoan, kuten kuva ruudulta katoaa lumisateeksi. Tiivistyn yhteen lumikiteeseen.

Kokoelma novelleja, joita yhdistää kuulaus ja ilmavuus, mutta silti kerronnassa ollaan läsnä, tässä ja nyt, ja joskus hyvin kipeällä tavalla. Lintu ei huomaa, kun häkki katoaa sen ympäriltä vaan pelkää silti. Asemakahvilan työntekijän ahdas arki limittyy afrikkalaisen naisen elämään, kun heinäsiirakat ja rummut alkavat rytmittää modernia orjatyötä. Jeesuksen kasvot ilmestyvät nistien kodin ikkunaan ja muuttavat hetkeksi pimeyden valoksi. Terävästi rajatut lyhyet novellit kertovat kaihosta ja alakulosta, pinnan alla kuplivista toiveista ja voimasta, joka sykkii linnunhäkkiin suljetussa ihmisessäkin.

KUNNIAMAININTA:

Amanda Hakoköngäs (1993), Helsinki

Mies seisoo pihamaalla ja tuntee viileyden ympärillään. Taivas on nyt samaa pimeyttä kuin maa ja pitkät pellot yhtä joen ja tuulen kanssa.

Kuulaissa ja rauhallisissa kuvauksissa ihminen tarkkailee itseään suhteessa luontoon. Antti Hyryn kerrontaa muistuttava kieli kutsuu pysähtymään olennaisen äärelle, siis sen, että "suurimman osan ajasta on aivan hiljaista". Proosakuvauksissa kulkevat niin poika kuin mieskin, eri sukupolvet. Kummoista juonta kerronta ei kaipaa. Eihän elämäkään.

paukkula
suomen NUORISO-OPISTO
MIKKELIN KAUPUNKI

JANE JA AATOS
ERKONIN SÄÄTIÖ

NUORI KULTTUURI

KUNNIAMAININTA:

Aino Nieminen (1992), Seinäjoki

Kun tulen ulos kopista, käsissäni on verta. "Sellainen eka kerta", Leila sanoo ja hymyilee viattomasti.

Novellit ovat realistista, tässä ajassa kiinni olevaa kuvausta parisuhteista ja ihmisen elämisen vaikeudesta. Kirjoittaja vie lukijan maailmaan, jossa ulkonäköpaineet, oikeanlainen käytös ja tarve tuntea olonsa hyväksytyksi määrittävät elämää. Sisäinen huumori ja täsmätarkka asioiden havainnointi kuitenkin taittaa ahdistuksen herkulliseksi, elämänmakuiseksi kerronnaksi. Tällaista on olla nuori ja kaivata, haluta ja saada enimmäistä kertaa. Novelleissa voi kiinnekohtana olla myös vanhuksen muistelmät ja kurkotus aikaan, joka on jo jätetty taakse. Kokonaisuus vakuuttaa kirjoittajan kertojantaidoista.

KUNNIAMAININTA:

Anni Reilä (1992), Turku

*(Tää on muuten jännä tekele//koska tästä on tullut paha mieli/kaikille, jotka tän on lukeneet.//
Paitsi mulle./// Mutta mulla olikin paha mieli jo/valmiiksi.)*

"Asbesti" lähentelee muodoltaan runoutta, mutta on pohjimmiltaan kertovaa tekstiä. Kyseessä on monologi, joka rakentuu kertojan surumielisten ja koomisten, päiväkirjamaisten mielteiden raportoinnista. Muoto on yksinkertaisuudessaan haastava, mutta kirjoittaja saa sen toimimaan pakottomasti. Teksti ei yritä enempää kuin se on, ja on juuri siksi raikasta ja tuoretta. Suojakuoret on riisuttu pois, ja jäljelle jää apea mieli joka kuitenkin saa lohtua jäsentäessään havaintoja paperille. Suorasanaisten tekstin lomassa yllättävät vilpittömät ja kauniit lyyriset mietteet.